

Marieke Heebink absoluut middelpunt in 'Lange dagreis'

Adembenemend theater

Theater

Voorstelling: Lange dagreis naar de nacht, van Eugene O'Neill; door: Toneelgroep Amsterdam; regie: Ivo van Hove. Bijgewoond: Amsterdam, 25/08. Nog te zien t/m 13/12, onder meer in Amsterdam, Utrecht, Eindhoven en Rotterdam. Speellijst: www.tga.nl

Sonja de Jong

De meedogenloze ontmaskering van 'the American dream', dat is 'Lange dagreis naar de nacht' van Eugene O'Neill (1888-1953). Bij vlagen scheert het stuk gevaarlijk dicht langs het randje van melodrama. Maar het zijn O'Neills weergaloos mooie tekst en zijn diepe inzicht in het falen van de mens die op al die momenten het evenwicht herstellen. Voeg daarbij de trefzekere vertaling van Ger Thijs en vooral het sublieme spel en er ontstaat een avond adembenemend theater.

'Lange dagreis' vertelt het verhaal van de familie Tyrone. Moeder Mary kan het leven alleen aan met behulp van grote doses morfine, vader James voelt zich mislukt en kan niet loskomen van zijn ellendi-

ge jeugd.

Jongste zoon Edmund heeft tuberculose en waarschijnlijk niet lang meer te leven en oudste zoon Jamie verschuilt zich achter een dikke muur van cynisme. En het schrijvendst is dat zij stuk voor stuk van elkaar houden. Gevangen in een wurggreep van liefde die dicht tegen haat aan zit, maken zij elkaar het leven onmogelijk.

Regisseur Ivo van Hove zet het stuk kaal op de planken, ontdaan van alles wat de aandacht kan afleiden van de kern: vier mensen die elkaar ondanks hun oprechte liefde kapot maken.

Ramsey Nasr, in de rol van de cynische Jamie, maakt na dertien jaar (waarin hij zich vooral als dichter manifesteerde) zijn rentree op het podium en geeft meteen een overtuigend visitekaartje af. Zijn dronken monoloog over een ontmoeting met Vette Violet is weergaloos: komisch en tragisch tegelijk. Ook Roeland Fernhout schittert als de jongste zoon Edmund, een moederskind, kwetsbaar en onzeker. Gijs Scholten van Aschat maakt van vader James een man in wiens facade als zelfverzekerde egoïst gaandeweg steeds meer barstjes verschijnen. Met één blik op de

speelkaarten in zijn hand tijdens een mislukt spelletje weet hij de teloorgang van een heel leven voelbaar te maken.

Maar het absolute middelpunt is toch Marieke Heebink. Als zij aan het woord is, vergeet je soms adem te halen, zo mooi en breekbaar is zij als moeder. Waar O'Neill Mary neerzet als een pathetische vrouw, weet Heebink haar van begin tot einde een intense waardigheid te geven. Ze voelt hoe al haar zekerheden afbrokkelen, hoe het ook na de zoveelste ontwenningsskuur weer niet gaat lukken om van de morfine af te blijven, ze klampt zich wanhopig vast aan ontkenning en herinneringen, maar ze blijft tot het eind toe waardig. Zeldzaam mooi.

Gijs Scholten van Aschat en Marieke Heebink in 'Lange dagreis naar de nacht'.

FOTO JAN VERSWEYVELD.